

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 49. Confutatur adhuc propositio nona, quoad id quod dicit de
pollutione voluntaria, & ostenditur sacram Communionem ne quidem eam
confitentibus consulendam, imò nec permittendam ipso die ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

ter non iniquitat, timendum est ne non fuerit vite tam probata, quam apparuit in oculis hominum, sed occulta quædam in eo vitia laterint, infami illo fornicationis vitio curanda. Cum non uno factu, sed gradibus quibusdam homines soleant ad perfectam seu iustitiam, seu iniquitatem pertinere.

644 Non igitur usque ad attendenda necessitas populo exhibendi ministerium in die festo (ne alias sit absque Sacro;) sed ea saltem, post enormem illum lapsum servanda est disciplina cum ipso, quam post vini haustulum, vel sumptum panis frustulum servandam, Authores etiam benigniores docent. Atqui post sumptum seu vini haustulum, seu panis frustulum, Parocho non permittunt altaris ministerium, etiam in die festo exhibere populo, tamen aliis Sacrum non auctoritate. Longè ergo minus id permittendum in nostro casu. Siquidem Ecclesia magis semper horruit, Sacerdoti recenter fornicato permittere altaris ministerium, quam Sacerdoti non jejuno, ut constat ex eo quod per mille ducentos & amplius annos universa Ecclesia Græca & Latina Sacerdotes in fornicationem lapsos notabili tempore constanter exclusit ab altari, nec umquam permiserit post pauculos à fornicatione dies, multò minus eodem die accedere ad altare; circa naturale verò jejunium Ecclesiæ disciplina variis in locis varia fuerit. Deinde lapsus in voluntariam pollutionem cap. *testamentum* dist. 6. non permittitur ipso die celebrare, etiam si populus ex hoc die festo non sit audiurus Sacrum, ut videbitur capite sequenti. Ergo multò minus id permittendum lapsus in fornicationem.

645 At (inquis) si Sacerdos lapsus non celebret in die festo, populus scandalizabitur.

Respondeo cum Hennebello negando sequelam. Tum quia scandalum non magis consequens est in casu nostro, quam in casu soluti jejunii. Tum quia scandalo occurri potest, vel jejunium naturale solvendo, & illud à se ob indispositionem solum populo exponendo, vel dicendo se indispositum, vel extraordinarie turbatum. ita ut neciat quid se de Deo disponere velit; exposuisse se viro doctrinæ & integritate probato animi sui angustias, sibi que ab eo permittum esse, ut, attentâ illâ animi perturbatione, à celebratione cessare liceret, dummodò populus Sacrum expectans induci possit ad impendendum orandum in Ecclesia tempus, quod alias impenderet Sacrum audiendo. Idipsum se rogare, eorumque precibus se commendare. Hinc profectò festi nata non est nisi populi quedam ad rem insolitam admiratio, vel etiam querulorum quorundam murmuratio. Quæ si in casu soluti jejunii Deo committenda est: à fortiori in casu nostro. Si quorundam insuper accedat sinistra suspicio, tantò magis temeraria erit, quantò probatoris vitæ Sacerdos hæcenus fuisse supponitur. Neque enim iustam suspensionis causam ingerunt generalia illa dicta ipsius; cum innumera sint; quæ virum, etiam probatissimum, à celebrando remorari possunt, ut si putet se per testimonium in causa sanguinis irregularitatem incurrisse: si scrupulis agitur, sibi satisfacere non possit; nec scrupulos excutere: si simoniacè, culpâ non suâ, sed parentum, ad Sacerdotium jam demùm diceat se fuisse promotum. Qua de causa S. Dominicus Loricatus altaris ministerium, quoad visit, numquam usurpare ausus fuit.

646 Si his solatis, tanque rationabilibus mediis salvandi bonam famam suam, Sacerdos lapsus acquiescere nolit, ipsi in memoriam revocandam 1. quod S. Damianus in suo Gomorrhiano c. 8. ait: *salubrius esse in conspectu hominum temporalem perpeti verecundiam, quam ante Tribunal superni Judicii æternam subire vindictam.* Et Innocentius III. lib. 4. de myster. Miss. c. 13. *peccator debet potius eligere, ut abstinento recedatur suspectus, quam ut communicando, vel celebrando, manducet indignus.* Quia, ut S. Thomas q. 80. a. 6. ait, *pejus est peccatori occulto peccare mortaliter; sumendo corpus Christi, quam infamari.* Unde peccator occultus potius deberet eligere infamari, quam indignè ad mensam Domini, vel ad sacrificandum accedere. 2. quod nimis inordinatum sit ad salvandam famam suam horrendum committere sacrilegium. 3. quod si aliquod famæ præjudicium patitur, id ipse voluit, dum ne propriæ quidem famæ & honoris memoria ipsum à peccato revocare potuit. 4. quod constans Ecclesiæ Latine praxis & disciplina, apud Græcos etiamnum perdurans, manifestè ostendat, Ecclesiæ sensum esse, quod ad consulendum famæ Sacerdotis taliter lapsi non sit habenda ratio suspitionum, quæ temeritate hominum, vel aliter oriri possunt, nec propterea solvendas divinas humanasque leges, ad altare tam citò festinando: cum Ecclesia Latina tot sæculis, Græca usque in hodiernam diem, Sacerdotes, etiam occultè fornicatos, vel perpetuò, vel ad notabile tempus removerit ab altari. 5. quod multas Ecclesiæ debeat gratias, quod hodie longè mitius agere permittat cum ipso, longè citius quam olim ipsum absolvendo, altarique restituendo, non obstante enormitate criminis ipsius, quod in veteri lege expiatur flammis, quodque novem mensium ergastulo Potamius expiare non potuit, & Generalis tam extraordinariâ septem annorum poenitentia vix potuit eluere. 6. denique Sanctorum illorum exemplo magis fatagere debere de reparando honore divino, quem enormiter læsit, quam de suo contra temerarias suspiciones hominum per medium tam periculofum conservando.

CAPUT XLIX.

Consulatur adhuc propositio nona, quoad id quod dicit de pollutione voluntaria, & ostendatur sacram Communionem ne quidem eam consentibus consulendam, imò nec permittendam ipso die voluntaria pollutionis.

CUM S. Thomas in 4. dist. 9. in solutione q. 647 2. ad 2. profiteatur, non esse alicui consulendum, quod statim post peccatum mortale, essam contritus & confessus, ad Eucharistiam accedat, sed debere, nisi magna necessitas urgeat, per aliquod tempus propter reverentiam abstinere; manifestum est propositionem nonam, quæ Communionem, præmissâ Confessione, consulitur, ipso die voluntaria pollutionis, Angelicæ doctrinæ esse diametraliter adversam. Cùmque Angelica illa doctrina dicat, Communionem non solum non esse consulendam contritis & confessis, statim post voluntariam pollutionem, sed longè generalius dicat consulendam non esse post peccatum mortale: sequitur multò minus consulendam post voluntariam pollutionem; utpote quæ non est peccatum mortale qualecumque, sed valde enorme. Et si tam plenâ ac præmeditatâ voluntate commissa fuerit, quam fornicatio committi solet, non est facile, sed difficile, statim post illam, de illa plenè ac sufficienter conteri. Et ideo plerumque ambigua est contritio Sacerdotis, vel Religiosi, qui eam sicut & fornicationem confitentur pauculis horis post illam perpetratam. Proinde tam citò sacerdotali absolutione remittenda non est. Neque enim peccatori, cujus ambigua est contritio, Sacerdos absolutionem impendere potest, multò minus permittere Communionem, ut constat ex Decreto Innocentii XI. quo 65. propositiones damnantur, X 3

& signanter prima permittens Sacramenta conferre cum materia incerta, tamen probabilis esset, si ex ea valor Sacramenti penderet, uti Sacramenti Penitentiae valor penderet à vera contritione.

648 Quod autem difficile sit, statim post illud commissum, plenè ac sufficienter conterere de peccato pollutionis, tam plenè ac præmeditatè voluntate commissio, quàm fornicatio committi solet, ratio est quia grande est crimen, & valdè enorme; cuiusmodi crimina (etiam in Laicis) momentaneis lachrymis & sterilibus non eluuntur, nec tam citò & faciliè curantur, uti probabimus libro sequenti. Quod autem grande & enorme sit crimen, probatur ex eo quòd iuxta S. Petrum Damiani in Gomorrhiano, sit primus sceleris sodomitici gradus; & addò contra naturam, ut à nulla unquam bestia fuerit perpetratum: Nimirum (inquit) hoc perdidit homines perpetrare non mesuunt, quod ipsa quoque bruta animalia perhorrescunt. Quod ab humana pravitatis temeritate committitur, irrationabilium pecorum iudicio condemnatur. Et ipsemet Martialis, tamen Gentilis, ac valdè impurus Poëta, lib. 9. epigrammate in Ponticum, istius criminis reum, sic scribit:

Hoc mihi esse putas; scelus est, mihi crede, sed ingens,

Quantum vix animo concipis ipse tuo.

Ipsam, crede, tibi naturam dicere rerum:

Illud quod digitis, Pontice, perdis, homo est.

649 Imò ex genere suo gravior est omni carnali crimine, quod cum quacumque femina, modo naturali committitur, uti docet S. Thomas 2. 2. q. 154. a. 12. & ostendunt Sinnichius in Saëlle Excege l. 1. c. 113. §. 430. & Gesualdus de Bononia de sexto præcepto tr. 12. c. 1. q. 9. n. 37. Tamen crimina alia carnalia, v. g. fornicatio, adulterium, &c. plerumque graviora sunt, propter circumstantias scandalii personarum, & præjudiciorum, quæ nata sunt inferre Ecclesiæ, & Republicæ, conjugii innocenti (si de adulterio sit sermo) legitimis hæredibus, &c.

650 Si voluntaria pollutionis crimen ex suo genere tam grave est, vel in ipsis Ethnicis & Laicis, quantò magis in Religiosis, & Sacerdotibus, in quibus præter molliam propriam, specialem involvit malitiam sacrilegii, tantò majoris, quantò tunc commissum est, quando reverentia saltem sacrificii proximè offerendi, vel ad eundem Communionis, revocare debebat à tali crimine? Talem ergo ipso die commissi tam nefarii criminis ad altare, vel ad Communionem mittere non permittit reverentia tanto mysterio & Sacramento debita, etiam si contritus & confessus esset, ut S. Thomas ait. Quantò ergo minus, si vel contritus non sit, vel ob allegatam rationem merito dubitetur an sit? Siquidem tunc ne quidem magna (nota bene, non dico extrinsecà) necessitate urgente, S. Thomas permittit statim post illud commissum ad Eucharistiam accedere, sed tunc tantum, quando contritus est, & confessus, prout n. 645. vidimus.

651 Voluntariam certè pollutionem, seu molliem Græci censent in tantum reddere hominem indignum altaris ministerio, ut Joannes Jejunator ab anno 585. ad 596. Constantinopolitanus Patriarcha (cujus disciplinam à Græcis etiamnum servari testatur Arcudius) de ea in Canonario suo statuat, ut sequitur: *Si in molliem incidit ante consecrationem, nesciens quid hoc esset, & quòd hoc prohibet ipsum à Sacerdotis susceptione, vel propter ignorantiam, vel quòd sic ab animalium corruptore & ignorantem eductus fuerit, vir tamen est sapiens, vel pius, vel utrumque, puniatur prius, pænæque expositus Sacerdotio dignus habeatur (ecce quot conditiones requirit ut lapsus in molliem Sacerdotio dignus censeri queat: quid de eo censet, qui in eam lapsus esset, sciens quid hoc esset, ab indocto animalium corruptore non sedu-*

ctus, nec adhuc penitentia purgatus?) quòd si post sacrum ministerium susceptum in hoc crimine, eà ratione quam prædicimus, deprehensus est, vel propter ignorantiam, vel quòd sic ab animalium corruptore eductus sit, unius anni penitentiam accipiat, à sacro ministerio abstineat, & sic postmodum (non ante) sacris operetur (ecce ad hoc ut post unius anni penitentiam sacris operari possit, hanc conditionem exigit, ut in molliem lapsus non sit sciens ejus malitiam, sed ignorans, vel seductus, &c.) quòd si bis terò hoc iteraverit, non amplius Sacris minister, sed in Lectoris ordinem descendat. Audiant Confessarii, qui tam faciliè absoiunt, & sacris operari permittunt Sacerdotem, non primà jam vice dumtaxat, sed sæpius antehac, non ignoranter, fed sciens, & cum plenissima voluntate hoc vitio contaminatum. Et tamen ille ipse est Joannes Jejunator, qui in sine Canonarum sui, hæc sunt (iaqu) definitio- nes episcoporum (id est penitentiarum) levissimorum quidem, & nimia relaxatione facilissimorum, à me traditorum. Qui & à compluribus Græcis de nimia indulgentia accusatus, & malè notatus fuit.

Tamen nona propositio ex dictis satis sit confutata, amplius tamen confutatur ex capite testamentum dist. 6. ex Pio V. in rubrica Missali Romano præfixa, atque ex Angelico Doctore. Siquidem in cap. testamentum dicitur quòd Sacerdos lapsus in pollutionem nocturnam, dum pollutio illa oritur ex eo quòd ultra modum appetitus gula in sumendis alimentis rapit, atque iacere humorum receptacula gravantur, atque idèd habet exinde animus aliquem reatum; nisi aut festus dies exigat, aut exhibere mysterium pro eo quòd Sacerdos alius in loco deest, ipsa necessitas compellat... ab immolatione sacri mysterii abstinere humiliter debet... Si vero ex turpi cogitatione vigilantis, oritur illatio in mente dormientis, patet animo suus reatus. Videt enim à qua radice inquinatio illa processerit quia quod cogitavit sciens, hoc pertulit nesciens, & propter talem pollutionem (tamen solum voluntariam in causa illa, non in se) à sacro mysterio abstinere eà die oportet, nullà diei festi, nullà diei recessitatis factà exceptione, prout in priori casu. Si ob pollutionem nocturnam ex turpi cogitatione præcedente solum indirectè voluntariam, Sacerdos prohibetur eo die celebrare, non obstante necessitate exhibendi ministerium die festo, dum Sacerdos alius deest; quantò magis ab eo prohibendus est ob fornicationem directè voluntariam? de qua capite præcedenti.

Pius V. in rubrica Missali Plantiniani anni 1596. tit. de dispositione corporis, sic statuit: *Si præcesserit pollutio nocturna, que causata fuerit ex præcedenti cogitatione, que sit peccatum mortale, vel evenerit propter nimiam crapulam, abstinendum est à Communionem, & celebrationem. Si dubium est, an in præcedenti cogitatione fuerit peccatum mortale, consulitur abstinendum extra casum necessitatis. Quam tamen exceptionem omisit Pontifex, dum dubium non est in præcedenti cogitatione fuisse peccatum mortale.*

S. Thomas 3. p. q. 80. a. 7. in corp. *Pollutio nocturna quandoque est cum peccato, puta cum provenit ex superfluitate cibi vel potus, & hoc etiam potest esse peccatum veniale, vel mortale, licet frequentius peccatum mortale accidat circa turpes cogitationes propter facilitatem consensu, quam circa sumptionem cibi & potus. Unde & Gregorius scribens Augustino, Anglorum Episcopo, dicit, cessandum esse à Communionem, quando ex turpibus cogitationibus provenit; non autem quando provenit ex superfluitate cibi vel potus, præsertim si necessitas adsit. Et in 4. dist. 9. cum sibi opposuisset hoc argumentum: Secundum Gregorium pollutio, que*

ex crapula accidit, à Communionem non impedit, si necessitas incumbat: ergo nec illa quæ ex turpi cogitatione procedente in vigilia procedit. In solut. q. 2. ad 4. dicit, quod turpis cogitatio (juxta Gregorium) turpitudinem habet, propter delectationem, vel consensum adjunctum. Et hæc quidem turpitudine magis horrenda est, quam illa quæ in cibo accidit. Tum quia magis vitari potest; cum difficillimum sit in cibo modum tenere. Tum quia est magis propinqua ad mortale peccatum.

655 Constat ex utroque hoc loco, S. Doctorem subscribere capiti testamentum, sique permittere celebrationem; dum urget necessitas, in casu nocturnæ pollutionis, ortæ ex crapula, ut eam non permittat, etiam dum urget similis necessitas (ut constat, tum ex antihesi quam facit in priori loco, tum ex objectione ad quam respondet in posteriori) in casu pollutionis ortæ ex turpi cogitatione.

656 Ne quis verò existimet S. Doctorem solum vel le, pollutum nocte præcedente ex turpi cogitatione, tunc solum prohiberi à celebrando, cum non est contritus & confessus. Ipsemet questione illâ 80. a. 7. sibi met obicit: dato quod nocturna pollutio proveniret ex peccato, quod est mortale, potest contingere quod de mane penitet & confitetur. Et respondet ad 4. quod licet per contritionem & Confessionem auferatur reatus culpæ, non tamen auferatur corporalis immunditia, & distractio mentis ex pollutione subsistentia.

657 Suppositâ tamen verâ plenâque contritione, & Confessione, fatemur cum eodem S. Doctore, quod mortaliter non peccaret, qui eo die communicaret, vel celebraret, quo nocte præcedente, in somnis, ex turpi cogitatione pollutus fuisset. Quia ex necessitate (sub peccato utique mortali) impeditur hominem ab hujus Sacramenti susceptione solum peccatum mortale. Ex congruitate tamen, propter tanti Sacramenti reverentiam, pollutio nocturna ex turpi cogitatione, vel crapula, illâ die Communionem sub veniali impedit, etiam post contritionem & Confessionem, propter duo. Quorum unum semper accidit (prosequitur S. Doctor) scilicet quedam fœditas corporis, cum qua propter reverentiam Sacramenti non decet ad altare accedere (nisi forte talis immunditia sit perpetua, vel diuturna; adde tu, vel proveniat ex nequitia demonis, Communionis fructum impedire volentis.) Aliud autem est evagatio mentis, quæ sequitur pollutionem nocturnam; præcipue quando cum turpi cogitatione contingit. Hoc tamen impedimentum, quod provenit ex congruitate, postponi debet propter aliquam necessitatem. Citra quam videtur non exhibere debitam reverentiam Sacramento (ait in 4. dist. 9. q. 1. a. 4. quæstion. 2.) post ejusmodi pollutionem celebrans, non tamen peccat mortaliter, sed venialiter. Ita etiam Major, Adrianus, alique Veteres, docentes cum Paludano in 4. dist. 9. q. 3. conclus. 2. quod si pollutio nocturna est cum peccato mortali, impedit quousque sit contritus & confessus. Nec etiam eo die peccat mortaliter est communicandum; quamvis contritus & confessus. Si tamen faceret, credo quod non mortaliter peccaret.

658 Non ideo tamen dicendum, quod is, qui non dormiendo, sed vigilando, ex plena atque omnino præmeditata voluntate seipsum polluit, vel fornicationem commisit, eodem die, absque mortali communicare vel celebrare possit, tametsi confessus. Tametsi enim fortasse mortaliter non peccaret, si ex toto corde contritus esset, & confessus; post tam enorme peccatum, plenâ & omnino præmeditatâ voluntate commissum, securè præsumere non potest, se toto corde, seu plenè tam citò esse contritum, ordinariè loquendo; imò vel præsumere debet contrarium, vel de eo saltem

dubitare. Ob ea quæ supra dixi. Nullus autem Venterum, imò nec Modernorum, dubiè contrito celebrationem vel Communionem, post ejusmodi pollutionem vel fornicationem permittit.

Fortè tamen mitius aliquando sentiendum de 659 pollutione, seu nocturnâ, seu diurnâ, directè non voluntariâ, sed indirectè dumtaxat, in cogitatione cui non sine acri pugna animi voluntariè quispian immoratus fuit. Neque enim ob mortale quodcumque differenda est absolutio. Quia quò minori voluntate peccatum est commissum, eò facilius & citius de eo contritio concipitur. Videri potest Hennebellus in Thesi Apolog. de Sacerd. laps. §. 2. ubi id extendit ad oscula, & repentinum (non præmeditatum) uberum tactum, aliaque ejusmodi.

Qui etiam involuntariè polluitur, etiam vigil, 660 ex causa necessaria, vel utili, nullo modo voluntaria, v. g. ex turpibus auditis in Confessione, non impeditur à celebratione magis quam Frater ille, de quo legitur in Collationibus Patrum, quod pateretur pollutionem semper in festis, in quibus erat communicandum. De quo seniores comperto quod nulla causa ab ipso processisset, decreverunt, quod propter hoc à Communionem non cessaret. Sic refert S. Thomas 3. p. q. 80. a. 7.

CAPUT L.

Consuetur propositio nona: Communio multò magis consulenda est conjugatis, ipso die copulæ habitæ causâ voluptatis.

Consuetur (inquam) 1°. ex S. Thoma q. 661 80. a. 7. ad 2. ubi sic: Si non amor procreandæ sobolis, sed voluptas dominetur in opere conjugali (ut ibidem Gregorius subdit) tunc prohiberi debet, ne accedat ad hoc Sacramentum. Ecce Authores illius propositionis consulunt, quod SS. Doctores prohibendum tradunt.

2°. copula conjugalis, habitæ causâ voluptatis, impedit eam cordis & corporis munditiem, sicut & attentionem & devotionem, quæcum accedere oportet ad sacram Communionem. Tum quia conjuncta est cum fœditate corporali, & cum affectu ad carnalem voluptatem, quam secundum se appetere illicitum est; ideoque cum non amor procreandæ sobolis, sed voluptas dominatur in opere commixtionis, habent conjuges etiam de sua commixtione quod deseant, inquit Gregorius epist. ad Augustinum. Tum quia eam sequitur evagatio & hebetudo mentis, quæ attentio & devotio impeditur.

3°. vel ipsa copula conjugalis, quæ est sine peccato (quæ utique fit causâ prolis) in aliud tempus differenda est, dum conjuges volunt ad sacram Communionem accedere, ob dictam fœditatem, mentisque evagationem. Ut enim dicitur can. omnis homo de consecr. dist. 2. omnis homo ante sacram Communionem à propria uxore abstineri debet tribus, aut quatuor, aut octo diebus. Et ut S. Hieronymus, à S. Thoma ubi supra re-latus, super Matthæum ait, si panes propositionis ab his qui uxores tetigerant, comedi non poterant: quanto magis panis qui de celo descendit, non potest ab his qui conjugalibus paulò antè basere complexibus, violari atque contingi. Et si Apostolus 1. Cor. 7. commendat abstinentiam ab illo opere ex mutuo consensu ad vacandum orationi: Nolite fraudare invicem, nisi ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi. Quanto magis ad participandum Dominico corpori & sanguini? Sed quia hoc secundum congruitatem, & non secundum necessitatem est intelligendum (ait S. Thomas ibidem) Gregorius dicit quod talis suo judicio est relinquendus.